

Lyckad övervintring av körsbärsfuks (*Nymphalis polychloros* (Linnaeus)) på Rosala, Skärgårdshavet, SV Finland (Lepidoptera, Nymphalidae)

Olof Biström

Biström, O. 2012: Lyckad övervintring av körsbärsfuks (*Nymphalis polychloros* (Linnaeus)) på Rosala, Skärgårdshavet, SV Finland (Lepidoptera, Nymphalidae). – Sahlbergia 18(1): 6-7. Helsinki, Finland, ISSN 1237-3273.

A record of a single specimen of *Nymphalis polychloros* (L.) is reported from Ab: Rosala, Dragsfjärd (Kimitoön)(664:24). The specimen was collected alive 31.3.2012 in an unheated room in connection with a in wintertime, cold kept sauna. This record proves that the species is capable to overwinter in southern Finland.

Finnish Museum of Natural History, Zoology Unit, POBox 17, FI-00014 University of Helsinki, Finland; olof.bistrom@helsinki.fi

I Finland påträffas tre arter av de s.k. stora näselfjärilarna som alla anses vara sällsynta. Gemensamt för dem är att de alla är ”immigranter” som vandrar under sommaren in i landet och oftast påträffas enstaka i de allra sydligaste delarna av Finland. Körsbärsfuksen är en av dem och hittills känner man ett sextiotal finska fynd av arten.

Det är möjligt att det funnits livskraftiga men temporära populationer av körsbärsfuksen i

Finland, t.ex. på Åland, eventuellt i Imatra trakten och i Helsingfors regionen, men bevis på en stadigvarande population i Finland saknas. Färska fynd från sydvästra Finlands skärgård tyder på att det nu sannolikt existerar en population av arten där. I en nyligen publicerad artikel (Cygnel et al 2011) beskrivs den första uppgiften om att körsbärsfuksen övervintrar i Finland. Ett exemplar av arten som uppenbarligen hade påbörjat sin övervintring, påträffades på Kimitoön i medlet av oktober 2011. Exemplaret fanns i gödselkällaren av ett övergivet fähus. Äldre uppgifter om möjlig övervintring existerar från sydöstra Finland från början av 1980-talet. De här tre fynden (2 exx. Imatra och 1 ex. Kouvola) gjordes i slutet av april och i början av maj (Marttila et al 1991). Arten förekommer också sällsynt i södra delen av Sverige och speciellt i kustnära områden (Eliasson et al. 2005). Arten har i Sverige uppvisat stora variationer i fråga om förekomsten. T.ex. i början på 1960-talet påträffades körsbärsfuksen enbart på mellersta Öland efter en rad regniga somrar. Färska fynd från Noreuropa kan tyda på att arten idag uppvisar en svag men märkbart uppgående trend.

Fig. 1. Körsbärsfuks från Rosala, Dragsfjärd 31.3.2012. (Fotografi Pekka Malinen).

Vintern 2011-2012 var relativt snörik och kall i sydvästra Finland. Flera gånger uppmättes köld som underskred -10 grader och den kalla tidsperioden kunde omspänna flera dagar. Vintern kan närmast beskrivas som en "normal" finsk vinter som ställer relativt höga krav på övervintring för sydliga immigrantarter. Den 31 mars 2012 var jag på mitt sommarställe i Rosala vid Kyrkfjärden, Dragsfjärd (enhetskoordinaterna 664:24), som ligger i Skärgårdshavet ungefär 10 km söder om fastlandet. Karg sandmark och smärre berg samt tallskog kännetecknar stället som ligger i lä för de dominerande sydvästliga vindarna. Vid stranden växer klibbal och vass. Terrängen i stort ger ändå ett relativt öppet intryck. I vår bastubyggnad, som under vinterhalvåret står oanvänd och kall, hittade jag ett exemplar av körsbärsfuksen som med säkerhet hade övervintrat. Exemplaret (Fig. 1) fanns i bastuns omklädningsrum och det hade kvicknat till då jag föregående kväll varmt bas-

tun och samtidigt hade eld också i den öppna eldstaden i omklädningsrummet. Det för året tidiga fynddatumet utesluter andra möjligheter än att exemplaret sökt sig in i byggnaden på hösten och att övervintringen lyckats eftersom exemplaret påträffades levande i slutet av mars-månad påföljande vår. Exemplaret uppbevaras nu i Naturhistoriska Centralmuseets samling.

Litteratur

- Cygnel, M., Välimäki, P. & Kaitila, J.-P. 2011: "Kellariperhosia" Kemiönsaarelda – havaintoja kentältä. – *Baptia* 36(3): 94-95.
- Eliasson, C.U., Ryrholm, N., Holmer, M., Jilg, K. & Gärdenfors, U. 2005: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperidae-Nymphalidae. – ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Marttila, O., Hahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1991: Suomen Päiväperhoset. – Kirjayhtymä, Helsinki.

Tryckningsunderstöd

Entomologiska Föreningen i Helsingfors kan enligt separat prövning anslå bidrag till inhemska entomologiska bokprojekt. Ansökan inklusive detaljerad arbetsplan (högst fem sidor), tidtabell och kostnadsplan tillställs föreningens sekreterare Hans Silfverberg (hans.silfverberg@helsinki.fi). I kostnadskalkylen bör ingå en redogörelse för hur kostnaderna fördelas mellan olika finansiärer. Ansökningstiden är fortlöpande.

Painatusavustuksia

Helsingin Hyönteistieteellinen Yhdistys voi myöntää erillisen tarkastuksen jälkeen avustusta kotimaisiin hyönteiskirjaprojekteihin. Hakemus, johon sisältyvät yksityiskohtainen työsuunnitelma (enintään viisi sivua), aikataulu ja kustannusarvio toimitetaan yhdistyksen sihteerille, Hans Silfverbergille (hans.silfverberg@helsinki.fi). Kustannusarviossa on mainittava kuinka kulut jakautuvat eri rahoittajien kesken. Haku aika on jatkuva.